

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji „Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny – unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.”

COM(2011) 244 wersja ostateczna

(2012/C 24/24)

Sprawozdawca: **Lutz RIBBE**

Dnia 3 maja 2011 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji „Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny – unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.”

COM(2011) 244 wersja ostateczna.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 6 października 2011 r. Sprawozdawcą był Lutz RIBBE.

Na 475. sesji plenarnej w dniach 26–27 października 2011 r. (posiedzenie z 26 października 2011 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 120 do 5 – 6 osób wstrzymało się od głosu – przyjęła następującą opinię:

1. Podsumowanie wniosków i zaleceń Komitetu

1.1 Niniejsza opinia jest już czwartą opinią na temat różnorodności biologicznej, którą Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny sporządził w okresie zaledwie czterech lat. Ponownie wyraża on w niej zadowolenie z faktu, iż Komisja wyraźnie stwierdza w swym komunikacie, że trzeba wzmocnić wysiłki, aby osiągnąć cele wytyczone przez Radę Europejską.

1.2 EKES krytycznie ocenia brak rzeczywistej analizy ze strony Komisji, przez co postulaty zgłaszane od lat i stale popierane przez EKES – np. 160 działań w ramach planu działań na rzecz różnorodności biologicznej z 2006 r. – nadal albo nie zostały spełnione w ogóle, albo jedynie w niewystarczającym zakresie. Analiza przyczyn braku realizacji czy też niepowodzenia obszernej listy działań przewidzianych w 2006 r. w planie działań na rzecz różnorodności biologicznej jest tym bardziej istotna, że tylko na jej podstawie można ostatecznie opracować nowe działania i strategie, które prowadziłyby konsekwentnie do celu i miały szansę powodzenia.

1.3 Zaprezentowana strategia nie zawiera w istocie niczego nowego. Przedkładanie nowej strategii z postulatami znanymi od lat niczego nie da. Nie brakuje nam bowiem ustaw, dyrektyw, programów, modelowych projektów, deklaracji politycznych ani też instrukcji, tylko realizacji i konsekwencji w działaniu na wszystkich szczeblach.

1.4 W polityce brakowało dotąd determinacji albo woli, by podjąć kroki dawno uznane za niezbędne, choć w komunikacie po raz kolejny stwierdzono, że zdecydowana strategia na rzecz różnorodności biologicznej byłaby korzystna zarówno dla społeczeństwa, jak i dla gospodarki. Państwa członkowskie nie wdrożyły w pełni nawet zasadniczych dyrektyw w zakresie ochrony przyrody – mimo że od ich wejścia w życie minęły już 32 lata bądź 19 lat.

1.5 EKES jak najbardziej dostrzega pewne sukcesy w dziedzinie zachowania różnorodności biologicznej. Nie

można jednak nie zauważyć, że w sumie różnorodność biologiczna gwałtownie się zmniejsza i dlatego zadaniem UE jest opracowanie strategii nastawionej przede wszystkim na skuteczną realizację.

1.6 Niestety nadal nie wiadomo, w jaki sposób można przewzyczyć dotychczasową bierność w kręgach polityków. Przedłożona strategia na rzecz różnorodności biologicznej nie stanowi faktycznie żadnego postępu. Tocząca się w Radzie Ministrów debata na temat tego komunikatu pokazuje, że wciąż daleko jeszcze do włączenia polityki na rzecz różnorodności biologicznej w inne dziedziny polityki.

1.7 Dlatego niezwykle ważne jest, by w ramach nadchodzących reform (np. w zakresie polityki rybołówstwa, rolnictwa, transportu, energetyki i spójności) zadbano o ściśle powiązanie ze strategią na rzecz różnorodności biologicznej. Tymczasem właśnie w tym zakresie EKES dostrzega spore braki. Chodzi także o przedstawione plany dotyczące perspektywy finansowej na okres 2014–2020, które zdaniem EKES-u nie nadają się do tego, by zapewnić w niezbędnym zakresie potrzebne środki finansowe. Komisja musi poważniej potraktować swoją własną strategię!

1.8 W tym aspekcie podczas prac nad niniejszą opinią porównania z obecnym kryzysem zadłużenia i waluty euro nasuwały się same. Gdy państwa członkowskie UE lekceważą ustalone przez siebie zasady i kryteria – czy w dziedzinie ochrony środowiska, czy zawarte w traktacie z Maastricht kryteria na rzecz stabilizacji dotyczące wspólnej waluty – to nie należy się później dziwić, że: po pierwsze, dany obszar polityki zaczyna szwankować; po drugie: obywatele tracą zaufanie do polityki.

1.9 Niewątpliwie potrzeba więcej informacji i wiedzy na temat różnorodności biologicznej, jej złożonych interakcji z rozwojem i zatrudnieniem. Należy także wskazywać i wspierać przykłady odniesionych sukcesów.

1.10 Wzywa się Komisję, by przedłożyła wreszcie listę dotacji mających szkodliwe skutki dla środowiska, zapowiedzianą już w 2006 r.

2. Główne elementy i kontekst dokumentu Komisji

2.1 W 2001 r. Rada Europejska przyjęła w Göteborgu unijną strategię na rzecz zrównoważonego rozwoju, w której wytyczono jednoznaczny cel także w dziedzinie polityki na rzecz różnorodności biologicznej. Cel ten zakładał ochronę i przywrócenie pierwotnego stanu siedlisk i systemów naturalnych oraz zatrzymanie procesu utraty bioróżnorodności do roku 2010 ⁽¹⁾.

2.2 Tymczasem w marcu 2010 r. szefowie państw i rządów UE musieli stwierdzić, że tego celu nie osiągnęli. Poparli zatem nowy cel, który Komisja przedstawiła w komunikacie „Warianty wizji i celu UE w zakresie różnorodności biologicznej na okres po 2010 r.” ⁽²⁾. Sięga on roku 2020 i zakłada „powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemu w UE do 2020 r. oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu, a także zwiększenie wkładu UE w zapobieganie utracie różnorodności biologicznej na świecie”.

2.3 Rada zwróciła się do Komisji o przygotowanie projektu nowej strategii w tej dziedzinie. W odpowiedzi Komisja przedłożyła wspomniany komunikat.

2.4 Komisja podkreśla w nim konieczność niezwłocznego podjęcia działań, powołując się na znane od dawna fakty:

— Stwierdzono, że „utrata różnorodności biologicznej, obok zmiany klimatu, jest najpoważniejszym zagrożeniem środowiskowym na świecie”, przy czym „obie kwestie są ze sobą nierozdzielnie związane”.

— Obecnie gatunki wymierają w niespotykanym tempie – od 100 do 1 000 razy szybciej niż w warunkach naturalnych.

— W UE tylko 17 % siedlisk i gatunków oraz 11 % kluczowych ekosystemów chronionych na mocy prawodawstwa UE utrzymanych jest we właściwym stanie ochrony ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

— Nieliczne pozytywne efekty działań podejmowanych po 2001 r. „zostały zniwelowane przez stałe i nasilające się procesy wywierające wpływ na różnorodność biologiczną w Europie, takie jak: zmiana sposobu użytkowania gruntów, nadmierna eksploatacja różnorodności biologicznej i jej składników, rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych, zanieczyszczanie środowiska i zmiany klimatu, które pozostały na tym samym poziomie lub wykazują tendencję wzrostową”.

⁽¹⁾ COM(2001) 264 wersja ostateczna z 15.4.2001, s. 14.

⁽²⁾ COM(2010) 4 wersja ostateczna.

⁽³⁾ <http://www.eea.europa.eu/publications/eu-2010-biodiversity-baseline/>.

⁽⁴⁾ Nie podano żadnych informacji na temat siedlisk i gatunków, które nie są chronione prawnie, choć i one oczywiście mają znaczenie dla różnorodności biologicznej.

— Fakt, że wartość gospodarcza różnorodności biologicznej nie znajduje odzwierciedlenia w procesie decyzyjnym, również powoduje ogromne straty w zakresie różnorodności biologicznej.

2.5 Gospodarczym aspektem utraty różnorodności biologicznej poświęcono w komunikacie więcej uwagi niż we wcześniejszych dokumentach UE, o czym świadczy m.in. coraz częstsze stosowanie pojęcia „funkcje ekosystemu”. Ponownie odniesiono się do analizy TEEB ⁽⁵⁾ i przytoczono przykład, że wartość gospodarczą samego tylko zapyłania przez owady w UE szacuje się na 15 mld EUR rocznie. Na tej podstawie stwierdzono, że „postępujący spadek liczby pszczół i innych owadów zapyłających może mieć poważne konsekwencje dla europejskich rolników”.

2.6 W części 3 komunikatu przedstawiono ramy działania na kolejną dekadę, które obejmują 6 odrębnych celów:

— cel 1: pełne wdrożenie dyrektywy ptasiej i siedliskowej;

— cel 2: utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich funkcji;

— cel 3: zwiększenie wkładu rolnictwa i leśnictwa w utrzymanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej;

— cel 4: zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych;

— cel 5: zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych;

— cel 6: pomoc na rzecz zapobiegania utracie światowej różnorodności biologicznej.

2.7 Każdy cel obejmuje pakiet działań ukierunkowanych na rozwiązanie konkretnych problemów, których dotyczy. W sumie przedstawiono 37 działań.

2.8 W komunikacie wielokrotnie zwraca się uwagę na potrzebę lepszego zintegrowania polityki na rzecz różnorodności biologicznej z innymi obszarami polityki UE (jak np. z polityką rolną czy rybołówstwem).

2.9 Zwłaszcza dwa zadania wymagają dofinansowania – dokończenie tworzenia sieci „Natura 2000” oraz realizacja przyjętych zobowiązań na szczeblu globalnym ⁽⁶⁾.

2.10 Poza tym zaznaczono, że „reforma szkodliwych dotacji (...) również korzystnie wpłynie na różnorodność biologiczną”.

⁽⁵⁾ „The Economics of Ecosystems and Biodiversity” (TEEB), zob. <http://teebweb.org>.

⁽⁶⁾ Zob. Dziesiąta Konferencja Stron (ang. *Conference of the Parties – CoP10*), która odbyła się w Nagoi w 2010 r.

3. Uwagi ogólne

3.1 W ciągu ostatnich lat EKES zabierał już głos w sprawach związanych z polityką na rzecz różnorodności biologicznej – w lutym 2007 r., w lipcu 2009 r. oraz we wrześniu 2010 r.

3.2 EKES stwierdza, że obszary, cele i działania wymienione w obecnym projekcie strategii już w 2006 r. były integralną częścią ówczesnego planu działań.

3.3 Zaprezentowana strategia nie zawiera w istocie niczego nowego, ponownie wskazuje jednak, które działania są absolutnie nieodzowne, najpilniejsze i najbardziej obiecujące. Dokument ten powstał w znacznej mierze poprzez „skopiowanie i wklejenie” dobrze znanych już faktów, postulatów i działań. Ponieważ wszystko to już od dawna wiadomo, nie ma sensu dłużej zastanawiać się, co robić – trzeba raczej zastanowić się, dlaczego dotąd tego nie zrobiono i jak należy działać, aby osiągnąć te cele. Jednak na to zasadnicze pytanie nie udzielono dotąd w strategii żadnej odpowiedzi!

3.4 Przez to dokument Komisji nie spełnia oczekiwań. Dlatego też EKES domaga się bardziej zdecydowanego nastawienia na skuteczne wdrożenie strategii na rzecz różnorodności biologicznej na okres do roku 2020.

3.5 EKES pragnie jeszcze raz przekazać Radzie i Komisji swoje wnioski z 2007 r.

— Zachowanie różnorodności biologicznej jest ważnym i kluczowym zadaniem, którego realizacja jest naszym obowiązkiem nie tylko z etyczno-moralnego punktu widzenia. Istnieją także czynniki ekonomiczne, które sprawiają, że szybkie i skuteczne działanie staje się koniecznością.

— Zanikanie gatunków w Europie jest wynikiem milionów pojedynczych decyzji podjętych w ostatnich dziesięcioleciach i w absolutnej większości zgodnych z obowiązującym prawem.

— Różnorodność biologiczna w dalszym ciągu się zmniejsza. Brakuje jak dotąd woli politycznej, by faktycznie wprowadzić w życie działania, których podjęcie już od dawna uznaje się za konieczne.

— Komisja za przyczyny tego stanu rzeczy prawidłowo uznaje „błędy w zarządzaniu i nieuznawanie w ramach tradycyjnej ekonomii wartości gospodarczej naturalnego kapitału i usług ekosystemowych”.

— Do obecnego zaostrzenia się sytuacji doprowadziły właśnie te kwestie oraz fakt, że etyczno-moralne argumenty na rzecz zachowania różnorodności biologicznej w procesach planowania i dyskusjach politycznych zawsze traktowane były drugoplanowo.

— EKES z zadowoleniem przyjął przedłożony w 2006 r. plan działań i uznał przedstawione w nim 160 (sic!) działań za sensowne. Jednak większość z nich nie była już wówczas żadną nowością, mówiło się o nich bowiem od lat. EKES ubolewa nad tym, że problem braku strategicznego odniesienia do postawionego w opinii rozpoznawczej Komitetu

z 18 maja 2006 r.⁽⁷⁾ pytania, dlaczego pomiędzy potrzebami, zapowiedziami i rzeczywistymi działaniami w zakresie zachowania różnorodności biologicznej istnieją tak rażąco rozbieżności, został niemal całkowicie pominięty w komunikacie Komisji i planie działań.

— EKES popiera koncepcję globalnej odpowiedzialności UE.

3.6 Te zasadnicze wnioski z opinii, którą Komitet zatwierdził na sesji plenarnej w 2007 r., nic obecnie nie straciły na aktualności. EKES głęboko ubolewa, że w ciągu minionych lat nie nastąpił żaden faktyczny przełom.

3.7 W najnowszym komunikacie Komisji także nie ma analizy przyczyn braku realizacji czy też fiaska obszernej listy działań przewidzianych w 2006 r. w planie działań na rzecz różnorodności biologicznej. Tak szczegółowa analiza jest tym bardziej istotna, że tylko na jej podstawie można ostatecznie opracować nowe działania i strategie, które prowadziłyby konsekwentnie do celu i miały szanse powodzenia. Natomiast przedkładanie nowej strategii z postulatami znanymi od lat niczego nie da.

3.8 Choć Komisja od lat próbuje w większym stopniu przytaczać także ekonomiczne argumenty za dbałością o różnorodność biologiczną, na razie postępy są nikłe. EKES, uznając niegdyś politykę na rzecz różnorodności biologicznej za „zagadnienie ekonomiczne”, dodał, że w związku z tym „także ministrowie gospodarki i finansów powinni się nim zainteresować”⁽⁸⁾. Dlatego próbę obciążenia gospodarki skutkami zaniechań w tej dziedzinie przyjmuje po części z zadowoleniem. Dotąd nie doszło jednak do zintegrowania polityki na rzecz różnorodności biologicznej z unijną polityką gospodarczą i finansową. Nowa strategia musi wskazać możliwości rozwiązania tego problemu.

3.9 Z drugiej strony EKES pragnie zwrócić uwagę na potencjalne niebezpieczeństwo związane z postępującą ekonomizacją ochrony różnorodności biologicznej. Chodzi zwłaszcza o to, że w przyszłości działania w tym zakresie mogą się skupiać głównie na tych obszarach, które krótkoterminowo będą opłacalne lub będą sprawiać takie wrażenie. Komisja powinna więc zastanowić się, jak potraktować te gatunki i siedliska, których wartości ekonomicznej nie sposób bezpośrednio wyliczyć. Problematiczne byłoby np. oszacowanie co do centa wartości dużych ssaków, jak wilka, niedźwiedzia czy łosia, to samo zresztą dotyczy żaby trawnej, pasikonika, bociana i tysiąca innych gatunków. Jednocześnie w debacie politycznej całkowicie pominięto gatunki, których ekonomicznego „wkładu” nie sposób przecenić – gdzie są programy na rzecz ochrony bakterii, grzybów czy dżdżownic, czyli reducentów, bez których w ogóle nie dokonywałby się rozkład substancji organicznych?

3.10 W strategii zdecydowanie skoncentrowano się na polityce w zakresie rolnictwa, leśnictwa oraz rybołówstwa. Z jednej strony jest to uzasadnione, ponieważ, po pierwsze, dziedziny te wpływają na różnorodność biologiczną, a po drugie, dotyczą znacznych obszarów i mogą być kształtowane przez UE. Z drugiej strony zbyt mało miejsca poświęcono innym „winowajcom” utraty różnorodności biologicznej, takim jak transport czy urbanizacja.

⁽⁷⁾ Dz. U. C 195 z 18.8.2006, s. 96.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 48 z 15.02.11, s. 150, pkt 1.6.

3.11 Komisja niewątpliwie ma rację, stwierdzając w projekcie strategii, że „reforma szkodliwych dotacji (...) również korzystnie wpłynie na różnorodność biologiczną”. Tylko że tę obietnicę złożono już w 2006 r. i do tej pory jej nie spełniono. Stąd postulat: niech Komisja wreszcie przedstawi listę subwencji szkodzących środowisku!

3.12 EKES z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji, że wszystkie wydatki będą obecnie sprawdzane pod kątem ochrony różnorodności biologicznej i że dzięki inicjatywie „zerowych strat różnorodności biologicznej netto” nie dopuści się do żadnych dalszych ubytków w tym zakresie.

4. Uwagi do poszczególnych celów

4.1 Po analizie sześciu wymienionych celów i kilku działań EKES pragnie uściślić, dlaczego z merytorycznego punktu widzenia uważa przedłożoną strategię na rzecz różnorodności biologicznej za mało ambitną. Komisja, ustalając działania, wykazuje sporą powściągliwość, co wynika zapewne ze względów politycznych. Niezwykle żmudne negocjacje w Radzie ds. Środowiska przy ustalaniu poszczególnych działań dowodzą, że cel różnorodności biologicznej w dalszym ciągu nie został włączony w inne obszary polityki.

4.2 Cel 1

4.2.1 Dyrektywa ptasia z 1979 r. oraz dyrektywa siedliskowa z 1992 r. są podstawowymi dyrektywami, jeśli chodzi o ochronę środowiska w Europie – bez ich pełnego wdrożenia nie ma szans na ochronę przyrody. Jednak fakt, że **cel 1** nowej strategii na rzecz różnorodności biologicznej brzmi: „**pełne wdrożenie dyrektywy ptasiej i siedliskowej**”, wysłała państwowemu członkowskim fatalny sygnał. Zdaniem EKES-u największym problemem w polityce na rzecz różnorodności biologicznej jest właśnie to, że dyrektyw tych jeszcze w pełni nie wdrożono mimo upływu 32 czy 19 lat. To jasno dowodzi, że w zakresie zachowania różnorodności biologicznej brakuje przede wszystkim woli politycznej, a nie podstaw prawnych czy strategii. To także apel do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, gdyż nawet najlepsze strategie nie zastąpią braku chęci polityków do działania.

4.2.2 Rozczarowanie EKES-u, jeśli chodzi o powolne tempo wdrażania tych dyrektyw, jest tym większe, że pośrednio lub bezpośrednio wiązałyby się one z powodzeniem większości praktycznych działań. Raz po raz w kręgach politycznych pojawia się bowiem pytanie, czy owe dyrektywy i ich cele są jeszcze w ogóle „zgodne z duchem czasu”. EKES odpowiada na to pytanie jednoznacznie i dobitnie – tak! Bez szybkiego i pełnego wdrożenia istniejących dyrektyw nie widzi on szans na osiągnięcie nowych celów.

4.2.3 W tym aspekcie podczas prac nad niniejszą opinią porównania z obecnym kryzysem zadłużenia i waluty euro nasuwały się same. Gdy państwa członkowskie UE lekceważyły ustalone przez siebie zasady i kryteria – czy w dziedzinie ochrony środowiska, czy zawarte w traktacie z Maastricht kryteria na rzecz stabilizacji dotyczące wspólnej waluty – to nie należy się później dziwić, że – po pierwsze: dany obszar polityki zaczyna szwankować i po drugie: obywatele tracą zaufanie do polityki.

4.2.4 Wśród działań służących realizacji tego celu jako priorytetowe wymieniono: „Zapewnienie odpowiedniego finansowania sieci »Natura 2000«”. EKES też się z tym zgadza, tylko z przedłożonego projektu perspektyw finansowych na lata 2014–2020 nie wynika, że w nowym okresie finansowania cokolwiek w tym zakresie zmieni się znacząco na lepsze. Pozytywnym impulsem byłoby wprowadzenie premii za gospodarowanie obszarem należącym do sieci Natura 2000 – np. prowadzenie tam działalności rolniczej – niestety w reformie WPR nie przewidziano takiej możliwości.

4.2.5 W UE tylko 17 % siedlisk i gatunków oraz 11 % kluczowych ekosystemów chronionych na mocy prawodawstwa UE utrzymanych jest we właściwym stanie ochrony. EKES zwraca się do Komisji o wyjaśnienie, czy cel wytyczony na rok 2020 – „zwiększenie o 100 % liczby ocen siedlisk oraz o 50 % liczby ocen gatunków przeprowadzonych na mocy dyrektywy siedliskowej wykazujących poprawę stanu ochrony” – okaże się wystarczający, by faktycznie zatrzymać utratę różnorodności biologicznej. Komitet to sformułowanie interpretuje tak, że Komisja będzie zadowolona, jeśli w 2020 r. 34 % chronionych prawnie siedlisk i gatunków będzie utrzymanych we właściwym stanie (a w związku z tym 2/3 może być w niewłaściwym stanie ...).

4.3 Cel 2

4.3.1 W przypadku **celu 2** – „**utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich funkcji**” – mamy do czynienia z obietnicą, którą szefowie państw i rządów złożyli już w 2001 r. Do 2020 r. sytuacja ma się poprawić m.in. poprzez ustanowienie zielonej infrastruktury i odbudowę co najmniej 15 % zdegradowanych ekosystemów⁽⁹⁾.

4.3.2 EKES podkreśla, że w ostatnich dekadach antagonizmy związane z użytkowaniem gruntów znacznie się zaostrzyły i to we wszystkich dziedzinach (np. w rolnictwie i leśnictwie, pozyskiwaniu energii, w transporcie i rozwoju zabudowy). Odbudowa zdegradowanych systemów w obecnych warunkach dodatkowo te antagonizmy wzmocni, ponieważ z punktu widzenia użytkowników gruntów ochrona środowiska jest dodatkowym konkurentem. EKES apeluje więc o to, by w zapowiedzianej na 2012 r. strategii realizacji przedstawił propozycje, jak te konflikty rozwiązać.

4.4 Cel 3

4.4.1 Podobnie **cel 3** – „**zwiększenie wkładu rolnictwa i leśnictwa w utrzymanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej**” – to od lat dyskutowana i nierozwiązana kwestia. EKES wielokrotnie zwracał uwagę, że w środowisku rolników i leśników istnieje duża wrażliwość na potrzeby ochrony przyrody i biotopów. Wiele przykładowych projektów dowodzi, że dzięki partnerskiej współpracy można osiągać pozytywne wyniki.

4.4.2 Rolnicy są gotowi podjąć wyzwanie i odgrywać wobec społeczeństwa rolę „wielofunkcyjną”, a nie tylko czysto produkcyjną. Jednak stają przy tym w obliczu zadań, które wiążą się dla nich przede wszystkim z kosztami, natomiast nie przynoszą zysku, ponieważ ceny producenta nie uwzględniają tego dodatkowego oczekiwanego wkładu rolnictwa.

⁽⁹⁾ Cel ten pokrywa się z odpowiednim celem Konwencji o różnorodności biologicznej.

4.4.3 Dlatego, aby ten dylemat rozwiązać, trzeba odpowiednio dostosować wspólną politykę rolną. Komitet odsyła do swoich wcześniejszych opinii na ten temat i będzie nadal z uwagą śledził planowaną reformę WPR także w tym zakresie.

4.4.4 Należy również zbadać możliwości finansowania ze środków innych niż budżet UE przeznaczony na rolnictwo, tak by zapewnić niezbędny efekt stymulujący.

4.5 Cel 4

4.5.1 **Cel 4 – „zapewnienie zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych”** – wprost podejmuje unijną politykę rybołówstwa. Interesy sektora rybołówstwa oraz cele ochrony różnorodności biologicznej wciąż się ze sobą ścierają. Nie dziwi więc, że cele dotyczące rybołówstwa (np. działanie 13: poprawa zarządzania poławianymi stadami) sformułowano bardzo ogólnie i bez jakichkolwiek ilościowych wytycznych w zakresie ochrony przyrody. EKES z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie, że zasoby rybne będą utrzymywane lub odbudowywane do poziomów umożliwiających osiągnięcie maksymalnego podtrzymywalnego połowu już od 2015 r. – a nie dopiero od 2020 r. Trzeba jednak stwierdzić, że cel ten wychodzi naprzeciw raczej sektorowi rybołówstwa niż ochronie środowiska. Jednak konsultacje w Radzie pokazały, że nawet tak mało wiążące sformułowania napotykają ogromny opór. Dla EKES-u jest to znak, że polityka na rzecz różnorodności biologicznej w dalszym ciągu musi ustępować miejsca tym metodom

produkcji, które nie są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Komitet nadal będzie uważnie śledził negocjacje dotyczące reformy polityki rybołówstwa.

4.6 Cele 5 i 6

4.6.1 EKES w jednej z opinii⁽¹⁰⁾ zajął już stanowisko odnośnie do **celu 5 – „zwalczania inwazyjnych gatunków obcych”** – który nie jest nowym zagadnieniem, a mimo to nadal wymaga rozwiązania, podobnie jak i **cel 6 – „pomoc na rzecz zapobiegania utracie światowej różnorodności biologicznej”**. Jeśli chodzi o cel 6, Komitet stwierdza, że wielu zapowiedzi i obietnic dotyczących ochrony światowej różnorodności biologicznej nie spełniono. Najwyraźniej projekt „Park narodowy Yasuni” w Ekwadorze jest jednym z przykładów, gdzie fundusze do wspólnoty międzynarodowej miały sprawić, by odstąpiono od wydobywania ropy naftowej na tym terenie. Jednak, jako że nie przekazano tyle, ile obiecano, okazało się, że ropa będzie wydobywana – kosztem lasów tropikalnych.

4.6.2 EKES zwraca się do Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego o sprecyzowanie, jakie środki zostaną udostępnione w nowym okresie finansowania 2014–2020 na politykę na rzecz światowej różnorodności biologicznej, gdyż nie sposób to wywnioskować z dotychczasowych dokumentów. Dotąd UE i państwa członkowskie przeznaczały niecałe 0,004 % swego potencjału gospodarczego na rozwijanie i utrzymanie światowej różnorodności biologicznej. W ten sposób nie rozwiąże się problemów, które teraz raczej jeszcze się zwiększą na skutek globalnej rywalizacji o grunty.

Bruksela, 26 października 2011 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ Dz. U. C 306 z 16.12.09 r., s. 42.